

Thema 2

Praten en luisteren

BESTE OUDERS EN VERZORGERS

Dit is het ouderblad bij het leefstijlwerkboek voor groep 4. Leefstijl is een programma dat kinderen in het basis- en voortgezet onderwijs helpt sociaal emotionele vaardigheden te ontwikkelen.

De leefstijllessen zijn erop gericht om kinderen vaardigheden te leren die in de samenleving onmisbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan samen spelen, samenwerken, praten en luisteren, rekening houden met elkaar, gevoelens uiten, omgaan met verschillen, conflicten oplossen, opkomen voor jezelf en doordachte beslissingen nemen.

Het leefstijlprogramma is opgebouwd uit de volgende zes thema's.

- **Thema 1** De groep? Dat zijn wij!
- **Thema 2** Praten en luisteren
- **Thema 3** Ken je dat gevoel?
- **Thema 4** Ik vertrouw op mij!
- **Thema 5** Allemaal anders, iedereen gelijk
- **Thema 6** Lekker gezond

Ieder thema bestaat uit vier lessen. Alle groepen werken tegelijkertijd aan hetzelfde thema, waarbij in ieder leerjaar uiteraard andere accenten worden gelegd. Geen enkele leefstijlles is hetzelfde. Kinderen doen samen spelletjes, luisteren naar verhalen, spelen toneel, bespreken onderwerpen in groepjes of met de hele klas, en maken opdrachten in een werkboek. Op dit ouderblad staan thuisopdrachten die u samen met uw kind kunt maken of waar u samen over kunt praten.

OVERZICHT VAN DE LESSEN

Praten en luisteren

Dit thema gaat over communicatie: over praten, luisteren en stil zijn. Allemaal vaardigheden die kinderen gaandeweg leren. Volwassenen kunnen daarin het goede voorbeeld geven. Zo leert uw kind dat vragen stellen en luisteren net zo leuk kan zijn als zelf iets vertellen.

Les 1 - Ssst! Ik luister

Deze les gaat over luisteren en vertellen. Wanneer kun je goed luisteren naar anderen? En wat kun je doen om een ander goed naar jou te laten luisteren? Kinderen ervaren dat iedereen op een andere manier luistert en daardoor ook andere dingen hoort.

Les 2 - Stel die vraag!

Door het stellen van vragen kun je veel informatie krijgen. Vooral 'w-vragen', vragen die beginnen met wie, wat, waar, wanneer, waarom, waarmee, waardoor en ook de 'hoe-vraag' zijn handige manieren om meer te weten te komen.

Les 3 - Niet verstaan, wel begrepen!

Ook zonder woorden kun je dingen vertellen: je kunt praten met je gezicht, met gebaren of door je houding. Ook de klank van je stem kan veel duidelijk maken. Een les over lichaamstaal en over hoe je elkaar toch kunt begrijpen, ook al spreek je niet dezelfde taal.

Les 4 - Eerlijk of niet?

In deze les wisselen kinderen van gedachten over eerlijk zijn. Wanneer zeg je iets eerlijk en wanneer niet? Wat voor afwegingen spelen daarbij een rol? Wat kunnen de gevolgen zijn? En wat is een leugentje om bestwil?

Les 1

Het (h)oorspel

Op school heb je dit spel gespeeld. Speel het spel thuis met je ouders, oma, opa enzovoort.

Gooi om de beurt met de dobbelsteen.
Hoeveel stippen staan er op de dobbelsteen?
Ga in dat vakje staan.
Geef zo goed als je kunt antwoord op de vraag.

Bij 1. Naar welke muziek luister je graag?

Bij 2. Welke sport vind je leuk?

Bij 3. Welk schoolwerk vind je leuk?

Bij 4. Waar speel je graag mee?

Bij 5. Vertel een mop of een raadsel.

Bij 6. Wie wonen er bij jou in huis?

Les 2

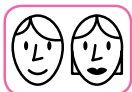
Het interview

Wat zijn goede vragen om te stellen als je iets over een ander te weten wilt komen? In de klas heb je vragen bedacht om een politieagent, een clown, een dokter, Sinterklaas, een juf, een koningin of een tovenaars te interviewen. Vertel thuis welke vragen je had bedacht en wat het antwoord was. Misschien willen ze thuis ook wel een vraag stellen aan deze persoon. Verzin samen een antwoord.

Eerlijk of niet?

Zeg je altijd eerlijk wat je ervan vindt, of wat er precies is gebeurd? Ben je ook wel eens niet eerlijk? Deze stipjes gaan over eerlijk en oneerlijk. Lees de verhaaltjes met je ouders. Wat vinden zij ervan?

LICHAAMSTAAL

Wat je zegt en hoe je dat zegt

Communiceren doe je niet alleen met je mond en oren, maar ook met je ogen en je lichaam. Een hand voor de mond of het friemelen aan kleren verraden vaak verlegenheid, een steelse blik (verborgen) genegenheid. Een houding of een blik zeggen vaak meer dan duizend woorden. Onderzoek wijst uit dat minstens zeventig procent van de communicatie tussen mensen plaatsvindt via lichaamstaal, mimiek, houding, gebaren en intonatie. Onze gevoelens uiten we zelfs voor 93 procent met lichaamstaal.

Gevoelens tonen met gebaren

Lichaamstaal onthult vaak het ware gevoel dat achter woorden schuilgaat. Als volwassene weet je dat je lichaamstaal kan verraden hoe je ergens werkelijk over denkt. Je kunt dan ook proberen om bepaalde reacties te vermijden. Kinderen doen dat nog niet. Onbewust kijken ze weg, slaan ze een hand voor hun mond of krimpen ze ineen. Pas rond het negende jaar krijgen kinderen beter in de gaten wat hun lichaamstaal 'verraadt'. Vanaf die leeftijd beginnen ze te leren hoe ze hiermee kunnen spelen, door bijvoorbeeld bepaalde emoties voor te wenden.

Tegenstrijdigheden

Hoe we iets zeggen maakt dus vaak meer duidelijk dan wat we zeggen. Bij kinderen is non-verbale communicatie nog belangrijker dan bij volwassenen. Ze reageren eerder op wat iemand uitstraalt dan op wat iemand zegt.

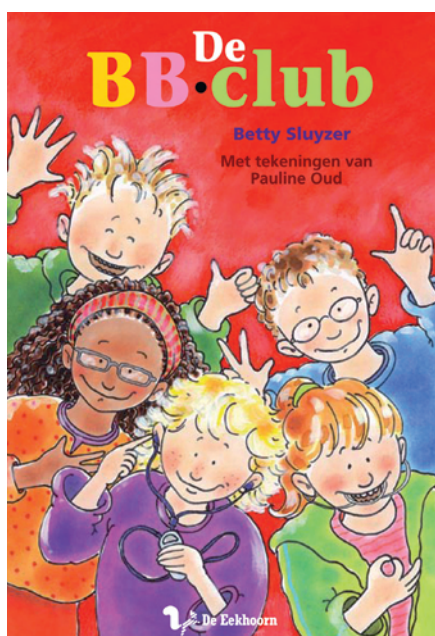
Het kan daarom voor een kind heel verwarrend zijn als iemand die huilt, zegt dat 'er echt niets aan de hand is', of wanneer een ander met harde stem en gefronste wenkbrauwen beweert dat 'hij helemaal niet boos is'. Ook zullen ze wanneer iemand 'mooi hoor' zegt, zonder echt naar de tekening te kijken, het compliment niet erg serieus nemen.

Een boodschap komt dus het beste over wanneer de gesproken taal en de lichaamstaal met elkaar in overeenstemming zijn. Wat je zegt klopt dan met hoe je het zegt.

Zie voor meer informatie over alle facetten van lichaamstaal: www.lichaamstaal.nl of www.lichaamstaal.com.

BOEKENTIP

DE BB-CLUB

Door Betty Sluizer, met tekeningen van Pauline Oud.

Kit begint doof te worden en ze krijgt een gehoorapparaat. Samen met vier andere kinderen uit de klas richt zij de BB-Club op: de Buitenboordapparaten-Club. Om lid te worden moet je iets buitenboord dragen: een bril, een beugel of een gehoorapparaat.

De BB-Club heeft een geheimtaal - de gebarentaal - en een eigen clubhuis. In hun clubhuis oefenen Kit en haar vrienden een BB-clubtruc voor het schoolfeest. Kit kan via haar gehoorapparaat telefoon-gesprekken afluisteren. Zo komt zij erachter dat er ingebroken gaat worden op haar school...

Over doof zijn, spreken in gebarentaal en nog veel meer.